

Maletins a la recerca del paradís

El creixent fenomen de l'evasió de capital als paradisos fiscals ha merescut fins i tot una reunió monogràfica de tots els ministres d'Economia dels estats membres de l'OCDE i de trenta països més, que es va celebrar el passat mes de juny. Però les escaramusses avancen amb el temps, i ja s'hi imposen noves maneres d'actuar.

Una família catalana marxa de cap de setmana a Andorra. Passen la frontera amb més de cinc milions de pessetes a la butxaca, que no han declarat. Volen "fer l'escapada" però abans de visitar les valls i muntanyes andorranes tenen previst passar-se per la zona de centres comercials i deixar-se els diners en tot tipus de productes. O simplement, ingressen aquests calers en un compte corrent que tenen obert a Andorra.

Aquesta família, està fent una evasió de capitals? Cal travessar la frontera amb corbata, ulleres negres i un maletí ple de diners per a ésser un evasor de capitals? Cal aclarir, primer, quin és el concepte. Evadir capitals és, senzillament, traslladar diners d'un país a un altre sense declarar-los i, consegüentment, sense pagar impostos. En el cas de l'estat espanyol, per exemple, és il·legal treure del país més de cinc milions de pessetes per persona, sense declarar-los i sense pagar els impostos corresponents.

Això no vol dir que no es pugui treure diners a l'estranger. Es pot fer, sempre que es declari. En cas d'operacions de grans quantitats de diners o de forma molt regular és probable rebre la visita d'un inspector d'Hisenda que vulgui esbrinar d'on surten aquests diners i a on van dirigits. Si els diners provenen de qualsevol mena d'activitat il·lícita és raonable pensar que no interessa declarar-los.

Per què s'evadeixen capitals?

Dos motius poden ser els principals. Per no pagar impostos. I per tal que no surtin a la llum els diners obtinguts en activitats il·legals. En aquest segon cas, estariem parlant de blanqueig de diners, que consisteix a reconduir a activitats o societats legals, els diners que s'obtenen d'activitats delictives, com pot ser el narcotràfic, el tràfic

A l'estat espanyol es considera il·legal treure més de cinc milions de pessetes per persona, sense declarar-los.

d'armes, el tràfic d'immigrants, el segrest organitzat, l'extorsió... Els diners que són fruit d'activitats que estan fora de la llei s'oculten, o bé invertint-los dintre del mateix país en altres activitats que són permeses per la llei, o bé treient-los del país cap a altres llocs on no es fa cin tantes preguntes.

A l'estat espanyol, quan la quota que li pertoca abonar a una societat o individu supera els quinze milions de pessetes en impostos i no es paguen, automàticament s'incorre en delictes fiscals.

Hi ha moltes formes de no pagar impostos. Una d'aquestes pràctiques consisteix a portar els diners, o crear societats, a països on no es paguen impostos o on la fiscalitat vigent és molt baixa. Són els coneguts "paradisos fiscals". Fa escassament tres mesos, l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) va publicar una llista dels països que reben aquesta consideració. Hi podem trobar les Illes Yersey, Panamà, Mònaco, Gibraltar, les Illes de Man, San Vicente i les Granadines o Andorra, entre d'altres.

Però aquests no són els únics casos que preocupen actualment l'OCDE. Paral·lelament, aquest organisme econòmic internacional va fer pública una segona llista on menciona altres indrets on es donen pràctiques fiscals considerades "no convenients". Llocs amb règims específics que gaudeixen de condicions fiscals favorables per a atreure els diners de societats i de persones particulars. En aquesta segona llista els noms no són tan exòtics: Navarra i el País Basc en formen part, i també estats europeus com Holanda, Bèlgica, Suïssa i Grècia.

L'evasió de capitals, més enllà del maletí i les societats fantasmes, es pot presentar sota altres aparences. Amb l'arribada i implantació a la vida quotidiana d'Internet sorgeixen noves pràctiques per tal de no pagar impostos. Posem l'exemple d'una persona que tingui una botiga de música o de programari d'informàtica i que, evidentment,

ARXIU / EFE

ha de pagar impostos al país on hi és, a més de pagar l'IVA per cadascun dels productes que vengui. Si aquesta mateixa persona obre una pàgina web en un servidor d'Internet ubicat, posem per cas, a les Illes Man podrà vendre els seus productes i cobrar-los en un compte corrent fora del país, i així s'evitarà pagar els impostos directes i l'IVA. I qui diu música o programari informàtic, diu qualsevol altre producte.

Perquè ens poguem fer una idea del volum de negoci que pot arribar a moure's en tot aquest tipus d'activitats, es calcula que només les Illes Bermudes reben anualment 133.000 milions de dòlars americans, una xifra que evidentment no surt només del turisme. Curiosament, aquest ha estat l'únic centre financer que ha col·laborat amb el Fons Monetari Internacional en la lluita contra l'evasió de capitals.

És evident que hi ha països que són més proclius a rebre diners per les seves característiques. La picaresca transcendeix fins i tot el con-

cepte de país. S'ha detectat l'existència de plataformes petrolieres en aigües internacionals o illes abandonades i que s'utilitzen per captar capitals procedents del blanqueig de diners. Ningú no hi pot enviar una ordre de crida i cerca. La policia no té res a fer si en aquests llocs hi ha una caixa forta on arriben diners d'arreu del món. No es fan preguntes i no hi ha ningú per respondre-les.

Quelcom semblant succeeix a països, de més renom, on hipotètiques reclamacions es perden. No hi ha cap garantia que alguns estats del Nord d'Àfrica, per exemple, donin prioritat a una ordre de crida i cerca que s'ha emès a l'estat espanyol. Aquesta complicitat juga a favor de l'evasió de capitals.

El secret bancari també enfosqueix la possibilitat de seguir la pista d'aquelles persones i societats que treuen diners fora del país i les ingressen en bancs estrangers. Suïssa és l'exemple "de tota la vida". Emparant-se en el secret bancari, les entitats no donen el nom de les persones que hi guarden els

seus diners. Bona part d'aquest capital surt d'activitats delictives. En un dels casos que va causar més escàndol en els darrers anys a l'estat espanyol es donava aquest fet. Quan Luis Roldán ocupava la direcció general de la Guàrdia Civil va aprofitar la seva posició de privilegi per cobrar un seguit de comissions a canvi de l'adjudicació d'obres, i va usar inadequadament els fons reservats del cos que dirigia. En aquell moment, es va demostrar que els diners que guanyava d'aquesta manera fraudulenta els ingressava en comptes bancaris a l'estranger. Un exemple amb noms propis extrapolable a tants altres.

Com acostuma a succeir, la llei va una mica enrere. Encara no hi ha una legislació internacional que reguli de forma ben clara la situació dels paradisos fiscals, i això afavoreix que molts d'aquests indrets siguin el refugi del botí d'activitats il·legals d'arreu del món.

Les fronteres físiques han estat superades per les noves tecnologies en l'evasió de capitals. Més enllà del maletí i de les societats fantasmes, amb l'arribada i la implantació a la vida quotidiana d'Internet estan sorgint noves pràctiques per no pagar impostos.

Rogeli Vázquez